

Sygn. akt I CSK 443/22

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa C. S.A. w N.
przeciwko Fundacji (...) "D." w N.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 kwietnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 października 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Fundacji (...) "D." w N. na rzecz C. S.A. w N. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 października 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanej Fundacji (...) „D.” w N., wniesioną od wyroku z 12 grudnia 2019 r. Sądu Okręgowego w W.

W skardze kasacyjnej pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego: art. 531 § 1 i 2 w zw. z art. 527 k.c., art. 529 k.c. i art. 532 k.c., jak i procesowego: art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła potrzebą wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1pkt 2 k.p.c.). Wskazała, że wykładnia art. 531 § 2 k.c. wywołuje

rozbieżność objawiające się dwoma stanowiskami co do drogi zaskarżenia wobec kontrahenta osoby trzeciej i ewentualnie dalszych osób, na rzecz których przeszła korzyść pierwotnie należąca lub należna dłużnikowi

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, w ramach którego, Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Wskazanie jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania potrzeby wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, jak i przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z

15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14 i z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Powyższym wymaganiom skarżąca nie sprostała. W najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że w razie dalszego rozporządzenia korzyścią zaskarżona powinna być nie czynność dłużnika dokonana z osobą trzecią, lecz dalsze, a w istocie – ostatnie rozporządzenie korzyścią. W celu uzyskania orzeczenia uznającego „dalsze rozporządzenie” za bezskuteczne względem wierzyciela, wierzyciel ten nie musi występować z odrębnym żądaniem uznania za bezskuteczną również czynności prawnej dłużnika dokonanej z osobą trzecią. Na podstawie art. 531 § 2 k.c. należy wystąpić z powództwem bezpośrednio przeciwko ostatniej osobie, na rzecz której nastąpiło rozporządzenie uzyskaną korzyścią. W toku tego postępowania wierzyciel, dążąc do uwzględnienia powództwa dotyczącego „dalszego rozporządzenia” korzyścią, musi wykazać, że także czynność dłużnika z osobą trzecią została dokonana w okolicznościach uzasadniających uznanie tej czynności za bezskuteczną. Osoba trzecia nie jest biernie legitymowana w sprawie o ubezszkutenienie dokonanego przez nią rozporządzenia uzyskaną od dłużnika korzyścią na rzecz kolejnej osoby i w związku z tym w sentencji wyroku rozstrzygającego tę sprawę nie orzeka się o bezskuteczności względem powoda czynności prawnej dłużnika przysparzającej korzyść osobie trzeciej. Ustalenie w tej sprawie przesłanek warunkujących ubezszkutenienie czynności prawnej dłużnika stanowi konieczny warunek orzeczenia o bezskuteczności wobec powoda czynności prawnej, którą osoba trzecia rozporządziła korzyścią uzyskaną od dłużnika na rzecz kolejnej osoby. Ustalenie to powinno znaleźć wyraz w uzasadnieniu wyroku zawierającego to orzeczenie. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: 11 grudnia 2013 r., IV CSK 222/13; z 7 czerwca 2019 r., IV CSK 169/18; z 24 września 2015 r., V CSK 667/14, OSNC 2016, nr 7-8, poz. 94; z 22 marca 2017 r., III CSK 143/16). Wyrażony przez Sąd Najwyższy pogląd w powołanych wyżej wyrokach nie wywołuje powołanych przez skarżącą rozbieżności. Poglądy Sądu Najwyższego w tym zakresie są jednolite, a skarżąca nie przedstawiła w uzasadnieniu przyczyny kasacyjnej przekonywujących argumentów uzasadniających ich zmianę. Wymienienie przez skarżącą w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jednego

wyroku sądu powszechnego nie oznacza wystąpienia w sprawie rozbieżności w orzecznictwie.

W związku z powyższym wskazana przez skarżącą podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi, jak również z okoliczności sprawy nie wynika, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265).